

Rafael Puig i Valls, defensor del medi natural

Text: **JORDI PIQUÉ PADRÓ** | HISTORIADOR I ARXIVER

Aquest any 2020 es commemora el centenari de la mort de Rafael Puig i Valls, nascut a Tarragona el 31 de maig de 1845. El botànic i escriptor tarragoní va estudiar la carrera d'*ingeniero de montes* a Villaviciosa de Odón (Madrid) i l'any 1863 va obtenir el títol d'enginyer forestal. Va exercir com a cap del districte forestal de Barcelona, Girona i Balesars, fins a la seva jubilació

anticipada l'any 1907 a causa d'una malaltia degenerativa.

Paral·lelament a la seva activitat professional, entre 1872 i 1906, Rafael Puig i Valls va ocupar diversos càrrecs rellevants: secretari de la Societat Econòmica d'Amics del País, membre del consell de l'Exposició Universal de Barcelona de 1888, vocal de la junta de l'Institut Agrícola Català

Sant Isidre i president de la Real Acadèmia de Ciències i Arts de Barcelona. També va ser un col·laborador de *La Vanguardia* amb els seus articles sobre tema forestal.

ENGUANY ES COMMEMORA EL CENTENARI DE LA MORT DEL BOTÀNIC I ESCRIPTOR TARRAGONÍ

Però, a més a més de la seva bibliografia significativa i extensa, Rafael Puig i Valls va destacar, com manifesta el seu biògraf Martí Boada, pel seu actiu compromís en la pedagogia i la sensibilització envers la defensa del medi natural, és a dir, va esdevenir un precursor de l'educació ambiental. En aquest sentit, va promoure i va instituir la Festa de l'Arbre a Catalunya, l'any 1899, tot seguint l'exemple de la festa que se celebrava a Nebraska (EUA). Rafael Puig i Valls va escriure que "l'arbre és la bellesa dels paisatges, la defensa de les conques i la providència de les muntanyes". En el seu article "La pàtria i l'arbre", com recull Rosa Serra Rotés, l'enginyer forestal tarragoní resumia el seu pensament en la frase: "El grau de civilització d'un país es mesura per l'estat dels seus boscos." La seva tenacitat en el respecte als boscos i la defensa de la necessitat de la repoblació forestal va ser reconeguda pel govern de França, que li va atorgar la distinció de cavaller de la Legió d'Honor, l'any 1904.

Amb el seu germà, l'advocat i polític Marià Puig i Valls, a Tarragona, va compartir la propietat de la finca on es localitza el Pont del Diable i va construir la Quinta de

Sant Rafael, actual Parc de la Ciutat. En aquest espai va plantar i identificar una gran varietat d'espècies d'arbres amb voluntat pedagògica.

El 28 d'octubre de 1906, al turó de l'Oliva es va celebrar a Tarragona la primera Festa de l'Arbre, amb l'assistència d'unes vuit mil persones. Rafael Puig i Valls va escriure que per a molta gent aquesta podia ser una festa més. Tanmateix, ell creia en la poderosa influència de l'educació dels infants i en una acció que podia deixar una empremta molt positiva en la consciència de la defensa del medi ambient en els futurs adults. La segona edició es va celebrar en el mateix espai el 24 de novembre de 1907, amb la repoblació de pins per part dels nens, amb la presència de totes les autoritats i la música de la banda del regiment Luchana.

Ara, enmig de les crides que alerten sobre crisi o emergència climàtica del nostre planeta, és oportú recordar, valorar i recuperar l'obra desplegada pel tarragoní Rafael Puig i Valls, ara fa més de 100 anys. ■

Els germans Rafael i Marià Puig i Valls als jardins de la Quinta de Sant Rafael, a Tarragona, als voltants de l'any 1912. Fotografia: autor desconegut. Centre d'Imatges de Tarragona / L'Arxiu